

ÚJVIDÉKI HIRLAP.

POLITIKAI ÉS VEGYESTARTALMU HETILAP.

Megjelenik minden SZOMBATON.

Előfizetés: egész évre 6 frt, félévre 3 frt,
negyedévre 1.50 kr

Egyes szám kapható a kiadóhivatalban.

Felölős szerkesztő:

dr. Nemes Sándor.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Erzsébet tér 6-ik sz.

Kéziratok vissza nem küldetnek.
Hirdetések díjszabály szerint.

A takarékpénztár helyzete.

II.

Az a kérdés tehát, hogy valójában mennyi hiánya van a takarékpénztárnak, ami fedezésre szorult, s ami ma is fedezetlen még?

A hivatalos communiqué 431.000 frtot mutatott ki, amit fedezni kellett.

Nem való Több, sokkal több.

Hát mennyi?

Vegyük csak elő az 1898. évi december 31-éről lezárt vagyommérleget. Ott van az rikitó betűkkel. Ott van az a tétel: *nyílt hitelszámla 609.825 frt 28 kr.*

Igaz, minden pénztintézet vagyommérlegében ott van ez a tétel „nyílt hitelszámla“, csak hogy minden más pénztintézetnél mint fedezett hitelszámla szerepel ez, s mert ez összegre a takarékpénztárnak a mérleg lezárásakor fedezete nem volt, ez a nyílt hitelszámla nem egyéb, mint fedezettel nem bíró tétel, vagyis *hiány, helyesen veszteség egyenleg.*

Meg is mondhatjuk, hogy miképpen keletkezett. Ott vannak a 460.000 frtot kitevő lejárt bankváltói a gőzmalomnak s a 140 néhány ezer frt. lejárt bankváltói az egyeseknek, ez teszi ki azt a 600 néhány ezer forintnyi mancót.

Ez az összeg tehát az, mely fedezetre szorult.

Nézzük most, hogy ebből mennyi lett valósággal fedezve.

Az igazgatóság 2 ízben összesen 325.344 frt 70 krt jegyzett.

Álljunk itt meg egy kicsit.

A 609 ezer forintnyi hiánya a pénztári készpénzkészlet hiánya volt. A fedezetnek tehát szintén készpénzben kell letétnie.

Mintán pedig az igazgatóság által jegyzett 325.344 frt 70 krtól csak mintegy 170.000 frt. készpénz folyt be, a többi pedig ez ideig csak a papiroson van meg, szorosán véve úgy kellene venni, hogy csak 170.000 frt. pénztári készlet lett az igazgatóság részéről megtérítve, 155.344 frtnak megtérítésére pedig még csak kötelező ígéretet tett.

No de hát azt hisszük, hogy ha ez ígéret beváltására határidő lesz megszabva, úgy biztosra vehető, hogy ez összeg is be fog folyni, s ekként a pénzkészlet hiánya 325.344 frt 70 kr. erejéig szintén pénzzel fedeztetik.

Sajnos, az igazgatóság eme fedezetéről különböző hírek keringenek, amelyek méltán kelthetnek aggodalmat.

Vannak befentes emberek, akik háttározottan állítják, hogy ez összeget az igazgatóság nem megtérítésképpen fizeti a takarékpénztárnak, hanem egyszerűen segély és esetleg biztosítékképpen és ennek folytán az mint betét kezelődik s az igazgatóság az után 4% betéti kamatot húz.

Nem hisszük el e hírek valóságát, s reméljük, hogy a vasárnapi közgyűlésen az igazgatóság maga fog sietni e hirt megczáfolni. Mert végre is bizonyos az, hogy az igazgatóság mulasztást követett el (ez a legenyhébb kifejezés, melyet használhatunk) s e mulasztás következménye a takarékpénztárt ért nagy veszteség. Már pedig e mulasztásáért felelős s felelőssége a kár megtérítésére kötelezi őt. Ha ezt önszántából nem tenné, úgy bírói uton volna erre kötelezhető. A kár megtérítése pedig a hiányzó pénzösszeg megtérítéséből állván a 325 ezer néhány száz forintnak is ily célja lehet csupán s ebben az esetben az után kamatok nem járnak.

Ilyen formán tehát el lehet fogadni, hogy a 609.825 frt 28 kr. hiányból 325.344 frt 70 kr. megtérített, maradna még megtérítetlen összeg 284.470 frt 58 kr.

Igaz, hogy a könyvelő fiókjában több ezer forint készpénz találtatott s az is igaz, hogy a malomváltókra időközben 7000 frt lefizettetett. Ily czímen közel 20.006 frittal apadt a hiány s az ma mintegy 260.000 frtra rug.

Az igazgatóság egy helytelen s jogosulatlan számvetéssel mutatta ki azt, hogy csak 431 ezer forint volt a mancó, mert láttuk, hogy az 609 ezer volt s ugyanilyen helytelen és jogosulatlan számvetéssel mutat ki 431 ezer forintos fedezetet is.

Nevezetesen a takarékpénztárnak 106 ezer forintnyi tartaléktőkéje van, ezt egyszerűen leírja mint nem létezőt, illetve ezzel fedezni akarja még a hiányhátralékot.

De hát helyes ez? Nem. Mert ez a tartaléktőke tényleg létezik, vagy legalább létezett s azt mint nem létezőt leírni nem lehet.

Ha pedig nem létezik, akkor azt is meg kell téríteni, mert hiszen ez is olyan vagyonszerzés a takaréknak, amely az igazgatóság mulasztása folytán veszett el. A közgyűlés megengedheti, hogy felmenti az igazgatóságot ennek az összegnek megtérítési kötelezettsége alól, de addig míg ez összeget el nem engedi, addig ez az ösz-

szeg is hiányzik s a hiánykimutatásban fel kell venni.

No de hát ez is csak 106 ezer frt, s még ezen felül marad vagy 150 ezer forint hiány.

Az igazgatóság egy görbe számvetéssel ezt is fedezettnek mondja.

Azt mondja ugyanis, hogy azok a magánfelek, akiknek vagy 160.000 frtnyi lejárt váltóit találták, ez összegekre nézve tartozásukat elismerték s ki is egyeztek.

Ezt az összeget tehát activ követelés-ként fedezetnek állítják be.

Köszönjük szépen. Ha a papiros és a kötelező egyuttal pénz is volna, akkor igen, de sajnos olyan kötelezettségek, melyeket 5—10 év alatt ígérnek beváltani, amelyekre semmi aggálytalan biztosíték nem nyújtott, amiket — maga az igazgatóság beismeri — ma az adósok tényleg képtelenek kifizetni — ilyen követelést activ vagyonnak venni nem lehet.

Tudjuk, hogy minő mulasztások miatt keletkezett e hiány. Tudjuk, hogy a pénztárból tartozatlanul fizették ki ez összeget s nem a rendes hitelnyújtás üzében. Ennek az összegnek pénzben kell visszatéríteni s nem ilyen problematikus értékű papirokban.

Az igazgatóságnak az volna a kötelessége, hogy az ilyen természetű hiányt, melyet a febr. 28-iki mérleg „Adósok“ czimén 140.705 frt 87 krtban tüntet fel, ő maga készpénzben megtérít, ellenben a magánosokkal kötött egyezés az övéké s ami abból megtérül, az őket illeti. Ha az egész 140 ezer forint befolyik, annál jobb nekik, de ami elmarad, az az ő kárunk nem a takaréké.

Aki egy kicsit ismeri ezen magánadósok vagyoni helyzetét, bizonyára tudja, hogy ebből a 140 ezer forintból majd a fele teljesen rossz követelés, s előreláthatólag nem fog befolyjni s már most leírható a dubios contóba.

Amennyiben tehát a közgyűlés ezeket a kétes értékű papirokat 140 ezer forintban fedezetnek venné s nem követelné az igazgatóságtól a készpénzt, annyiban el lehetünk készülvél, hogy ez összegekből 60—70 ezer forint elveszett.

Mintán pedig a tartaléktőke elveszett, s azt az igazgatóság maga elengedni kéri s megtéríteni nem akarja, ez a 60—70 ezer forint összeg, mely a 140 ezerből bizonyára elvesz, egyuttal a részvénytőkét is elfogyasztja, s ha más megtérülést nem remélhetünk: akkor *a részvénytőke legnagyobb része el van veszve.*

S ezt az igazgatóság maga is nagyon jól tudja úgy látszik — mert ép azért bocsátja ki az elsőbbségi részvényeket, hogy egy új részvénytőkét akar beszerezni.

De hát mi van a gőzmalom 453.000 frtnyi váltójával? Hát az egy krajczárt sem ér? Ejh dehogya nem! Hiszen ha a gőzmalom csődbe jut, akkor is kihajlik belőle valami. Ha 5%, akkor 22.000 frt, ha 20%, akkor 90.000 frt.

Ez az összeg azután vagy a tartaléktőkét, vagy a részvénytőke hiányait pótolná.

Csak hogy az igazgatóság úgy tervezi, hogy ez őt illesse. Már ki is egyezett 30%-ra azokkal, akik a malom ügyeit akarják rendezni s így vagy 130.000 frtot kapna e váltókból. Ha ez nekik sikerül, akkor azután úgy áll a dolog, hogy az általuk jegyzett 325.000 frtból 130 visszatérülvén, ők csak 225.000 frtot térítettek meg a takaréknak, míg a részvényesek az egész tartaléktőkét s a részvénytőke nagy részét áldozták fel csak azért, hogy a betétek kellő fedezetet kapjanak.

Egyszóval maga az intézet — mert a részvények egyeteme képezi az intézetet — jóformán tönkrement.

De nem tudjuk, hogy vajjon a részvényesek meg fognak-e ebben nyugodni. A többség igenis meg, hisz az igazgatóság kezében van a részvények többsége, — de a kisebbség, az nem s keresni fogja módját az intézet megmentésének. Minden törvényes eszközzel.

Mert ha a tartaléktőkének s a 140 ezer forint „Adósok” számlájának készpénzben való megtérítésére kötelezik az igazgatóságot, akkor megmarad a részvénytőke és tartaléktőke is. De csak akkor. S csak akkor van megmentve az intézet is.

S mit szólunk az elsőbbségi részvények kibocsátásának tervéhez?

Hogy a takarékpénztár évi 10—15000 frtnyi nyeresiményéből először az elsőbbségi részvények után 6% kamat biztosít-

tassék s csak azután kapjanak a régi részvények kamatot: annyi mint hogy a régi részvényekre alig jut valami.

Persze, mert értékük nagy része nincs is meg. S vagy két év múlva be fog következni, hogy a régi részvények értékét 30—40 frttal lebélyegzik.

Kivánjuk, hogy jóslatunk ne következze be.

Miután pedig amint megirtuk, s amint ma is mondjuk, a betétek biztosítva vannak, s a betevők nyugodtak lehetnek, szabad volt így a takarékpénztár helyzetéről nyílt véleményt mondanunk.

A vidéki pénzügyintézetek reformja.

Vidéki pénzügyintézeteink organikus bajai a hazai pénzügyi körök komoly figyelmét tartják ébren folyton és a bajok lényeges alapokait kutatva, azzal a kérdéssel foglalkoznak, hogy mily módon és miféle eszközökkel lehetne azokat szanálni.

A magyar pénzügyintézeteknél általánosságban két sajátos dolog tűnik fel. Először, hogy keletkezésüket és működésüket külön törvény vagy hatóság nem szabályozza; más dsszor, hogy a bankok és takarékpénztárak nálunk lényegileg miben sem különböznek egymástól. A vidéki pénzügyintézetek közös tulajdonsága, hogy aktív vagyona immobilis, míg tartozásai mobilisek, azaz esetleg rövid idő alatt visszafizetendők, ellenben követeléseik legtöbbször olyan természetűek, amelyeket egyszerre vagy rövid idő alatt pénzzé tenni nem lehet.

A hirtelen vagy folyamatos hitelfölmondás által — annak okára való tekintet nélkül — pénzügyintézeteink tömegesen pusztulnának el és válságos időben azokat senki sem támogatja. Azok esetleges válsága nagy pusztítással fenyegeti az országot, ha tekintetbe vesszük, hogy 1897. végén a saját 110 millió alap — és tartaléktőkéjükön kívül 558 687,000 frt. betétet kezeltek vidéki pénzügyintézeteink és körülbelül ugyanennyit helyeztek el kölcsönökben. Ezért kelt komoly aggodalmat bármely csekélyebb vidéki pénzügyintézet bukása.

E bajok orvoslását célzó javaslatok egyike az államra bízna a reformot, egy másik önkormányzati alapon kívánja a kérdést megoldani. Ez utóbbi mód a célravezető és jogosabb is, mint az előbbi. Először tehát egy központi hatóságot vagyis egy országos pénz-

a legnagyobb mérvű bizalmatlanságra, sőt el lehet készülvén az esetleges megtámadásra s arra a vádra, hogy a társadalomnak, a népnek kárát akarja, csupán csak azért, hogy anyagi érdekeit kielégítse s a népet kihasználja.

A legsajnálatosabb körülmény mindezekben az, hogy nemesak a köznép, de a tanult osztály, a társadalom intelligens eleme is, akinél pedig volt alkalom talán már tapasztalatilag is meggyőződést szerezni arról, hogy bizonyos dolgok támogatásra méltók, mert ezt vagy azt a közeztől szolgálják, maguk is partjára állnak azoknak, akik csupán csak előítéletből alkotnak maguknak véleményt, de praktikus gyakorlati ismereteik nincsenek, s akiket ha megkérdeznénk, hogy vajjon miért gondolják a tervezett dolgot rossznak, miért tagadják meg tőle mar előlegesen is bizalmukat, csak azt mondhatnák, csak azt hozhatnák fel érvelésül, hogy ők azt úgy gondolják!

Ez utóbbiakról nem vesszük rossz néven a bizalmatlanságot, mert tudjuk, hogy ezek sem kellő tapasztalatokkal, sem szakismertekkel nem rendelkeznek, mert sem az iskolában, sem a gyakorlatban nem volt alkalmuk megismerkedni a véleménynyilvánításhoz okvetlenül szükséges kellékekkel: de mit szólunk azok bizalmatlanságára vonatkozólag, akik tudják, ismerik a tervbe vett dolog, intézmény tendenciáját s mégis oly előítéletekkel táplálkoznak, amely sem a dolog lényegének, de

intézeti kamarát kell megalakítani, melynek kötelező tagja lenne minden hazai hitelintézet, melynek alaptőkéje nem haladja meg az 1 millió forintot. A kamarával kapcsolatosan országos pénzügyintézeti alap volna létesítendő az által, hogy a kamara minden tagja összes betéteinek 5%-át abba elhelyezné és gyümölcsöztetné. Így mintegy 25—30 millió forintot kezelne az orsz. pénzügyintézeti alap, ami oly erőtartalék, hogy az ország pénzügyintézeteinek még nagyobb válságok esetében is elegendő támaszul szolgálja.

Mert a legnagyobb válságok sem úgy kelekeznek, hogy egyszerre pusztul el az egész ország, hanem előbb egy, aztán tíz, száz és több intézet omlik össze. Ha tehát van oly intézmény, mely az első pusztulását meg tudja akadályozni, a bajban levő intézetben fentartja a bátóságot és erőt, a közönségben pedig a bizalmat, akkor meg van mentve minden. Az állam hozzájárulására csak annyiban volna szükség, hogy a fentjezt két intézmény szabályzatai a törvényhozás útján törvény erejével ruháztassanak fel és hogy az orsz. pénzügyintézeti alap jövedelmei adómentességet élvezzenek, minthogy az illető betétek már ugyanis meg vannak adóztatva. Ez intézmények előnyei sokfélék. Először emelnek pénzügyintézeteink hitelét itthon és a külföldön. Mert másként áll a dolog, ha tudva van, hogy minden intézet mérlege szakértő és elfogulatlan hatóság szigorú ellenőrzése alatt áll. Az intézetek tehát nem a nagy osztalék fizetésére fognának első sorban törekedni, de arra, hogy mérlegük kiállja a bírálatot.

Továbbá teljesen megszűnnék a bizalmatlanság, mely onnan ered, hogy tekintve a tartozások rövid lejáratú voltát a vagyontételek hosszú lejáratával szemben az intézetek nagyobb megrendülésnek ellenállni nem képesek, — megszűnnék, ha általánosan tudva volna, hogy egy hatalmas pénzerő áll mindegyik intézet háta mögött. Vonatkozik ez a régi s nagyobb intézetekre is, amit bizonyít az utóbbi években tönkrement három régi kolozsvári, a csődbe jutott máramrosszigeti takarékpénztár és a nemrég felszámolni volt kénytelen aradi polgári takarékpénztár, valamint a bukástól csak egy fővárosi nagy intézet segítségével megmenekült érsekújvári takarékpénztár esete is. S bizony a mi takarékpénztárunk sem került volna ilyen válságba, vagy legalább is könnyebben lehetett volna segíteni a válságon, ha idejében külső segílyt nyerhetett volna. Ama tanulságok, melyeket a jelzett válságok nyújtottak, a reform híveivé tettek mindenkit, akinek alkalma volt e válságokat közelebbről

talán a saját meggyőződésüknek sem felel meg.

E téren oly talánytalannal állunk szemben, amelynek megfejtését hiába keressük; ez egy bevett rossz szokása a társadalomnak, amely ellen küzdeni kell. Hiszen hova jutunk, ha minden tervet, eszmét elítélünk már keresztül-vitele előtt?

Bárhová tekintünk is, ez irányzattal mindenhol találkozunk. Nincs kivétel semmi tekintetben sem. S valljuk meg őszintén, ez az irány úgy társadalmilag, mint közgazdaságilag káros.

A bizalmatlanságnak egyik folytatódagos kiegészítő része a reménytelenség, már pedig hol remény nincs, ott megszűnik minden; remény híjával nemesak a létesítendő dolgok dőlnek dugába, de már a meglevő intézmények is súlyedésnek, elpusztulásnak vannak kitéve.

Nézzük csak, hogy mi minden irányban viseltetünk bizalmatlansággal.

Itt van első sorban a lét kérdése. Az emberi lét fentartását különféle módon véljük elérhetőnek. Az iparos, kereskedői, orvosi, jogi, katonai pályák mind arra hivatottak, hogy bizonyos célt elérjenek, de e mellett a fő cél az, hogy az azzal foglalkozóknak létét, létük fentartásának lehetőségét megadják. És mit tapasztalunk? Azt, hogy a felsorolt életpályák mindegyike iránt bizalmatlansággal viseltetik a társadalom kisebb-nagyobb arányokban.

Az ipari pályákra csak azok kerülnek,

szemlélni. Két jellemző vonást lehetett minden hasonló esetben tapasztalni: először, hogy a hajba jutott intézet, tudva, hogy nincs kire támaszkodnia, mielőtt külső segítséghez folyamodott volna, pénzé tette mindenét és csak akkor fordult segítségért a pénzügyminiszterhez, vagy valamelyik budapesti pénzügyintézethez, amikor már minden hitel és bizalom megszűnt irányában; másodsor, hogy a pénzügyminiszter egy esetben sem segített.

A pénzügyintézeti kamara és az országos alap fennállása esetében nem fordulna-e ilyen intézet a veszély idején bizalommal ahhoz a közegehez, melynek ő is tagja és melynek hivatása, hogy rajta segítsen? A mármaroszi takarékpénztár már három éve, hogy csődbe jutott; 380,000 frt volt a tőkéje és körülbelül harmadélmillióra rugtak a betétjei, több száz ezer frtra egyéb tartozásai. A tömeggondnok 3 millió frt vagyont kapott kezébe értékesítés céljából, melynek azonban valószínűleg fele értékű volt. A betegek azóta egy krajczárt se kaptak pénzükből, a részvényesek pedig a rövid idő előtt még 400 frt értékű részvények teljes értékét veszítették. E mellett be kellett hajtani a jelzálogilag bekebelezett követeléseket is és hány ház és telek került újra! Az ilyen eset nagyon csökkenti a nép bizalmát a takarékpénztárak iránt. Minden megakadályozható volna a fentebb jelzett két intézmény létesítése által.

Ezek azok a módok és eszközök melyekkel a reformot gyorsan keresztül lehet vinni, miáltal a pénzügyintézetek első sorban maguknak használnának úgy erkölcsi, mint anyagi tekintetben, de egyszersmind üdvös dolgot cselekednének a közjó érdekében is, mert az egész ország mobilis vagyonának biztosabb megőrzését egy haladó lépéssel vinnék előbbre. Az illetékes tényezőkön a sor, hogy késedelem nélkül akcióba lépve, a reform eszméjét mielőbb megvalósítsák.

Az ujvidéki városi artézi kút vizének elemzése.

Grittner Albert-től

Ujvidék sz. kir. város 1897. évi deczember hó 20-án a Kálvária mellett artézi kút fúrásához fogott. A fúrást 40 cm-es csővel kezdték szárazfúrás rendszer szerint. A kút fúását 9 cm-es csővel fejezték be 195 74 m. mélységben 1898. április 23-án.

A fúrásból a talaj fölött 465 m. magasságban kifolyó víz mennyisége 24 óránként 4406 m³, hőmérséklete 24° C. A víz igen sok gázt ragad magával, mely meggyújtva gyön-

csak azok a szülők adják gyermekeiket az ipari pályára, akik az iskoláztatást nem bírják, nincs megadva a lehetőség arra, hogy gyermekeiket felsőbb iskolába küldjék. A földművesek nagy része és az iparos osztály is csemetéit iparosnak neveli; de a pálya iránt már elejétől fogva bizalmatlansággal viseltetik, nem bízik abban, hogy ez a pálya gyermekeinek létfontosságát lehetővé fogja tenni. A vagyonosabb, tehetősebb osztály pedig a viláért sem adná gyermekét az ipari pályára, mert a mellett, hogy gyermekeinek jövőbeli egzisztenciáját nem látja biztosítva, az ipari pályát magára nézve még lealacsonyítónak is tartja; nem tudná elviselni azt, hogy az ő gyermeke közönséges iparos legyen.

Pedig mily óriási a tévedésük. Nem tudunk elképzelni szebb, nemesebb pályát, mint az iparosét. Hogy ez manapság csak tengeti, annak csak egyedül a társadalom, a társadalom előítélete é pályával szemben az oka.

Folyton halljuk a fel feljúló panaszokat, hogy a külfölddel szemben a magyar ipar nem tudja a szükséges versenyt kiállani. S ha valamire szükségünk van, azt a külföldről kell importálnunk, mert a belföldön nem tudjuk azt megszerezni, legalább nem oly jó minőségben és oly olcsón, mint a külföldön. Miért? Mert a magyar társadalom a magyar iparral szemben nem viseltetik bizalommal. Az ipari pályára csak a szegényebb sorsú gyermekek kerülnek, a kik idővel önállóvá

gén világító lánggal ég. A gáz mocsárgáz, ép úgy mint Püspök Ladányban, hol azt a vasúti állomás világítására használják.

A város mérnöki hivatalának felszólítására a víz elemzését elvállaltam. A víz mint ivóvíz volt megvizsgálendő, miért a vizsgálatot nem az összes, hanem csak azokra a fontosabb alkatrészekre terjesztettem ki, melyek az ivóvíz megítélésére mértékadó. A meghatározásokat az ismert módszerek szerint végeztem. Az előzetes vizsgálatnál feltűnt, hogy a víz nagymennyiségű chlort tartalmaz, pedig ismeretes, hogy az összes alföldi artézi vizekben literenként alig van több chlor, mint néhány milligramm. A nagymennyiségű chlor figyelmemet a jodra terelte és nem alaptalanul, mert a jodot 25 cm³ vízben is közvetlenül kimutathattam.

A lipiki vízben 1886-ban jodot keresve, ezt még 100 cm³-ben tudtam közvetlenül kimutatni. Ez alkalommal ismét megvizsgáltam a lipiki vizet, de a 100 cm³ vízben levő jod a chloroformot észrevehetően alig színezte. Ezt azért emelem ki, mert még ez évben is Hankó Vilmos a „Budapesti Hirlap” egyik tárczájában a lipiki vizet mint első sorban kiváló jodos vizet említi. Ugyane napilap későbbi számában egy fürdő-level írója egészen helyesen jegyzi meg, hogy hagyjuk a lipiki viz jodtartalmát békében és tekintsük inkább úgy, mint a sós szikes vizek kiváló képviselőjét.

A meghatározások eredménye következő:

1 liter vízben grammokban:	az egyenértékek százalékai:
Ca 0.0305	Ca ^{1/2} 7.21
Mg 0.0220	Mg ^{1/2} 8.66
Na 0.4048	Na 83.09
K 0.0065	K 0.78
NH ₄ 0.0009	(H ₄ N) 0.26
CO ₃ 0.3440	(CO ₃) ^{1/2} 54.11
Cl 0.3124	Cl 41.53
SO ₄ 0.0005	(SO ₄) ^{1/2} 0.06
SiO ₃ 0.0344	(SiO ₃) ^{1/2} 4.27
J 0.0007	J 0.03

Szilárd alkatrészek összege 11567 g.

Szabad szénsav 0.0187 g.

Félig kötött szénsav 0.2541 g.

Egy liter víz száraz maradékában vasat, alumíniumot nem találtam. Salétromsavat és salétromossavat az ismert érzékeny reakciókkal sem tudtam kimutatni.

Ritkább alkali fémekre, titán-, fosfor- és bórsavra, valamint bromra nem vizsgáltam.

Ellenőrző kísérletül egy liter vizet bepárologtattam; a 160—170° C-on szárított maradék sulya 1.1714 g. volt. Az egyes alkatrészekről számított sók összege és a szárított

válva, nem képesek üzletükbe a kellő tőkét befektetni; s ha tehetségük volna ahhoz, hogy jót és nemeset produkáljanak, nincs meg hozzá a mód, hogy nemes és jó terveiket keresztül vigyék. Tehetségük paragon hever, s vérző szívvel kénytelenek nézni, hogy a külföldi termékek által túl lesznek licitálva és a verseny az ő vereségükkel végződik. Mi minden másképp lenne akkor, ha a társadalom belátná azt, hogy az ipari pálya nem lealacsonyító és a tehetősebbek a magyar ipar javára, annak érdekében minden lehető megtennének. Nem kell ehhez egyéb, mint bizalom a magyar ipar iránt.

Épp így állunk a kereskedői pályával szemben is. Az előkelőbbek dehogy szánják magukat arra, hogy gyermekeiket kereskedelmi pályára adják. Nézzük csak meg a külföldet és vegyünk róla példát. Széjjel kell csak nézünk hazánk határain túl s rögtön szemünkbe ötlék az a nagy különbség, a mi a magyar és külföldi kereskedelem között van.

Persze, ott a társadalom egészen másként gondolkodik, mint nálunk. Egy nemzet életrevalóságáról csak a kereskedelem és ipar tesz tanúságot. És ahol e kettő virágzik, ott a nemzet jóléte magas színvonalon áll. De hát miért is huzódozunk olyannyira e pályáktól? Hiszen ezek adják meg a nemzetnek a kellő lökötő erőt és amellet, hogy nemzetgazdaságilag igen fontos e két pálya, az azzal foglalkozóknak is a legkönnyebb megélhetést

maradék között mutatkozó 0.0146 g. eltérés a kísérleti hibák mellett a meg nem határozott alkotórészeknek, különösen pedig a szerves anyagoknak tulajdonítható.

Az egy liter vízből kapott száraz maradék hígított kénsavval kénsavas sókká alakítva 1.4957 g.-ot adott. A talált alkatrészeket kénsavas sókra számítva 1.5040 g.-ot kapunk.

Ha az egyes alkatrészeket a szokásos módon sókká alakítjuk és a szénsavas sókat monocarbonátok alakjában tüntetjük fel, a víz összetétele következő:

Natriumcarbonat, Na ₂ CO ₃	0.4291
Calciumcarbonat, CaCO ₃	0.0763
Magnesiumcarbonat, MgCO ₃	0.0770
Natriumsulfat, Na ₂ SO ₄	0.0008
Natriummetasilicat, Na ₂ SiO ₃	0.0552
Natriumchlorid, NaCl	0.5024
Kaliumchlorid, KCl	0.0120
Ammoniumchlorid, (NH ₄)Cl	0.0027
Kaliumjodid, KJ	0.0009

A nem illó alkatrészek összege 1.1564

A víz lúgossági foka 12.35, összes keménysége 9.4 német, illetve 16.25 francia fok. A vízben foglalt szerves anyagok oxidálására a Kubel-eljárás szerint 0.0053 g. oxigen szükséges.

A fúrás alkalmával 159.4 m. mélységben 1.10 m. vastag fiatal kőrü szénre akadtak. Valószínű, hogy a viztartó réteg szintén tözeges vagy lignites; erre vall a vízzel együtt kiáramló mocsárgáz és innen ered a vízben talált tetemes szerves anyag is.

A m. kir. államvasutak igazgatósága 1194 ben Ujvidék állomáson öblítési rendszerrel 105.5 m. mély artézi kút fúratott. Ezen viz összetétele teljesen eltér a városnak a Kálvária mellett fúrt artézi kút vizétől, mint azt vasúti üzleti szemponyból eszközölt elemzéséből láthatjuk, mely a következő:

1 liter vízben van

Calciumoxid, CaO	0.087 g.
Magnesiumoxid, MgO	0.045
Chlor, Cl	0.007
Kénsavanhydrid, SO ₃	0.014
Kovasavanhydrid, SiO ₂	0.021

A víz lúgossági foka 6.5; összes keménysége 15.0 német, illetve 25.0 francia fok.

Feltűnő, hogy ez a víz is, miként az összes alföldi artézi kutak vizei kevés chlort és kénsavat tartalmaz

A Kálvária melletti fúrásnál 102.82 m. ben egy vízvezető rétegre jutottak, melynek vizét szintén megvizsgáltatták, de az elemzés adatai már első tekintetre is teljesen hibásaknak tűnnek fel. Így egy liter vízben 0.035 g.

biztosítják és általuk leghamarább jutnak abba a helyzetbe, hogy önmagukat eltartsák. A magasabb kereskedői képesítéshez szintén évekig tartó iskoláztatás kell ugyan, de még ha kereskedelmi akadémiát végeznek is, sokkal hamarabb lesznek kész, végzett emberek, mint azok, akik esetleg egyetemi tanulmányokkal foglalkoznak. E két említett pályának az a rendkívüli előnye is van, hogy megnyitják az egész világot. A kereskedő is, az iparos is, mindenütt otthonosan érezheti magát, nem úgy, mint az orvos, ügyvéd, tanár, hivatalnok stb., aki az ország határain túl nem érvényesítheti kellőképpen a tudását, mert diplomája csak Magyarország területén számít.

Nagyon jól teszik tehát azok, akik gyermekeiknek pályát választanak, ha nem viseltetnek bizalmatlansággal az ipari és kereskedelmi pályákkal szemben, hanem sok keresés helyett egyenesen e pályák valamelyikére adják gyermekeiket.

Nem kevesebb bizalmatlanságot látunk az orvosi, jogi stb. oly pályákkal szemben, amelyeknél már magasabb iskoláztatás szükséges. És különös, itt nem azon értelemben nyilvánul a bizalmatlanság, mint a fentebb elősorolt esetben, hanem úgy, hogy a gyermekek majd nem bírják ki a túlságos szellemi megerőltetést.

Pedig éppen e pályáknál volnának aránylag helyén a fentebb előhozott indokok. Épp e pályáknál kellene szem előtt tartani a meg-

szilárd anyag volna. Nincs az országban a Magas Tátra tengerszemeit és hegyi patakait kivéve olyan víz, mely ily kevés szilárd anyagot tartalmazna. A szerves anyag 0.0256 g., a chlor 0.012 g. és a salétromsav 0.0014 g., ezenkívül még mész és magnézia is „mérés-kelt“ mennyiségben fordul elő. Hogy mimódon telik ki mindez 0.035 g. szilárd maradékból, érthetetlen. Kár, hogy ez a vizsgálat nem megbízható, mert adataiból eldönthetnők, hogy ez a vízréteg nem azonos-e azzal, melyből a vasuti ártézi kút is táplálkozik?

A városi ártézi kút vize nemcsak háztartási és ipari célokra alkalmas, hanem jó ivóvíz is. A püspökladányi és kisujszállási m. kir. államvasuti ártézi kutak vizei majdnem ugyanannyi natriumcarbonatot tartalmaznak, mint az ujvidéki városi ártézi kút vize. Püspök-Ladányban még mielőtt a vasuti ártézi kút fölös vizét a városba nem vezették be, a község legtávolabbi részéből is a vasuti állomásról hordatták az ivóvizet. Időközben a vasut ingyen adta át a községnek a fölösleges vizet és azt agyagcsöveken két közútba vezetik. A lakosság a vizet kútjainak tartja és a mióta ezt használják, a község egészségügyi viszonyai is javultak.

Feltűnő az ujvidéki városi ártézi kút vizében a nagyobb mennyiségű natriumchlorid. De a natriumchloridot a vízben nem ártalmas voltáért kifogásoljuk, hiszen ételünkkel naponta sokkal nagyobb mennyiséget fogyasztunk, hanem azért, mert az rendszeren állati és emberi hulladékok által okozott fertőzésre vall. Az ujvidéki ártézi kút vizének eredetét tekintve azonban, ilyenmő fertőzés ki van zárva; mint-hogy pedig egyes vizekben, mint pl. az olynovaiban a konyhasó mennyisége tetemesen nagyobb anélkül, hogy ennek élvezete évek hosszú sora alatt is bármilyen kellemetlen következményekkel járna, ezen vizet feltétlenül ép oly kútjainak kell tartanunk, mint az összes hazai ártézi kutak vizét. Egyébiránt az ujvidéki városi ártézi kút vizét nem sósnak, hanem lúgosnak érezzük.*

Ugyanezen vizet Ujvidék városának mérnöki hivatala hivatalos vizsgálatra egy állami hivatalnak is megküldötte, hol a közölt adatoktól teljesen eltérő eredményhez jutottak. Így pl. a vízben 0.003 g. salétromsavat találtak, míg én, mint már említettem, annak nyomát sem tudtam kimutatni. Ezt az e térést nem tekintve, 0.805 g. szilárd alkatrészben 0.1123

* Legfőleg a víz jód-tartalma miatt lehetne aggodalom az iránt, hogy a víz állandó használata nem volna-e a szervezetre káros.

élhetés kérdését. Mennyi, de mennyi, kütünő tehetségű egyén van Magyarországon, a kik diplomájukat becsülettel megszerezték s a kiknek tehetsége kihasználatlanul hever, mert nincs alkalmuk ahhoz, hogy tehetségüket, tudásukat érvényesítsék! Kérdeznék meg ezeket az illetőket, akik tudományos pályára készülnek, hogy mi véleményük van e pályákról, azok majd megmondanák, hogy diplomával a zsebben manapság nem igen lehet megélni, s a szerencsének kiváló kegyeltje kell, hogy legyen, aki zöld ágra tud vergődni. Túl van zsufolva már a tudományos pálya, s a valamire való helyek már évekkal ezelőtt le lettek foglalva előre.

Beismerjük, hogy az emberi társadalomban előfordulnak az oly esetek, amidőn a bizalomnak épp úgy mint a bizalmatlanságnak helye van. De azt el kell hogy ismerje minden józanul gondolkodó egyén, hogy az ok nélküli előítéletek nem mindig vannak helyén.

A fő az, hogy nem szabad elhamarkodva itélnünk, cselekednünk, mert ennek csakis az általánosság s így önmagunk valljuk kárát. Tegyük mindent megfontolva, mielőtt teszünk valamit, gondoljuk meg jól annak horderejét, s mintsem egy felhibázott lépést tegyünk, forduljunk inkább tanácsért olyanokhoz, a kik a tervezett dolgot gyakorlatilag, szakszerűen meg tudják itélni s a tapasztalásból merítették azt a tudást, melyet itéletük megalkotásához felhasználtak.

g. szerves anyagot és 0.300 g. chlorot mutat ki. Ha a chlor mennyiségét konyhasóra számítjuk 0.495 g.-ot kapunk, melyhez hozzáadva a szerves anyag mennyiségét 6.6073 g. adódik ki, midőn az összes natrium-, calcium- és magnesiumcarbonatra csak 0.1987 g. jutna. Ha már most megfontoljuk, hogy a calcium és magnesiumcarbonat mennyisége együtt majdnem ugyanannyi, kiderül, hogy ezen elemzés szerint a vízben natriumcarbonat alig van.

A hivatalos elemzésben a következő megjelölések is vannak: mész, magnézia „mérés-kelt“, kén-sav „csékély“, vas „erős nyomok“. Ily meghatározások értékét felesleges fejtegetnem; minden esetre feltűnő, hogy én a vasat egy liter vízből nem tudtam kimutatni.

A hivatalos vélemény az ujvidéki városi ártézi kút vizét, tekintettel vastartalmára, nemcsak mosásra és ipari célokra, hanem ivásra, főzésre és a háztartás céljaira is alkalmatlannak tartja. A hivatalos vélemény szerint mégis felhasználható a víz valamire, még pedig fürdő céljaira. Ezt azzal indokolja, hogy a víz az ásványvizekkel sok hasonlatosságot mutat; szilárd maradékában a szénsavas sók uralkodnak s jelentékeny a hőfoka.

Ily vélemény alapján egy csomó hazai és külföldi sós szikes vizet csak fürdőnek lehetne használni s a legtöbb magyarországi ártézi kút vizének élvezetét és használatát el lehetne tiltani, minthogy azokban az ammonia és a kénhydrogén mellett sok natriumcarbonat van.

A ki csak némileg ismeri dolgaink állását, jól tudja, hogy mily áldás az alföldre az ártézi kút víz, melyet nemcsak ivóvíznek, hanem háztartási és ipari célokra is használnak. Épen ez utóbbi okból igyekeznek a vasutak is, a hol csak lehet, kazántáplálás céljából, ártézi vízre szert tenni.

Ujdonságok.

(Közgyűlés.) Az ujvidéki önkéntes polgári tűzoltóegylet vasárnap, márczius 26. án délután 3 órakor egyleti helyiségében közgyűlést tart.

(Pótvásár.) A rossz időjárás miatt eredménytelenül maradt országos vásár helyett pótvásár engedélyezését kéri a városi tanács. E tárgyban a rendőrfőkapitány Budapestre utazott, hogy az engedélyt a miniszteriumtól kieszakozolja.

(Hangverseny.) Az „Ujvidéki Polgári Magyar Daloskör“ első alapszabályszerű hangversenyét — melyet husvét másodnapján szokott tartani — közbejött akadályok miatt május hó 6. án fogja megtartani.

(Elkobzott husvétli kenyér.) Egész macsesz raktár volt tegnap a városházán. Miniszteri rendelet van, hogy a husvétli kenyér sütése minden hitközségnek kizárólagos joga s aki más helyről hoz be, az kihágást követ el. Így történt, hogy mert többen Temerinből hoztak be laskát és pedig nagyobb mennyiségben, azt a rendőség elkobozta, s nyilvánosan elárvereztette, azonfelül a behozókat meg bírságozta. Az árverésen befolyt összeg a városi szegényalapra fordított.

(Derék rendőr.) Kedden délelőtt egy gazdatlan kocsival száguldott 2 megvadult ló a főútcán végig. Masity Szevér a derék 9 es számú rendőr saját epsége veszélyeztetésével a lovak elé állt, s elkapván a gyeplőszart erős marokkal megfékezte s megállásra kényszerítette azokat.

(Garázda béres.) Miladinov Milán helybeli gazda, mert a cselédség még késő reggeli órában sem volt ébren, hideg vízzel költögette őket. Felbőszült e miatt Zsivanovits Zsiván béres, beszaladt a szobába s a gazdának pisztolyát lekapván a falról, saját pisztolyával lött a gazdára. Szerencse hogy nem talált. Most a hűvösön tán lehül.

(Elcsipett sikkasztó.) Rosenberg Vilmos a tovarisovai hitelegylet pénztárosa még mult évi szept. 5-én eltűnt, s vele együtt 36.000 forint is eltűnt a vezetésére bízott hitelegylet kárára. A nyomozások sokáig eredmény nélkül folytak, míg végre új fordulat állott be. Ugyanis kiderült, hogy az eltűnt Rosen-

berg felesége N. Palánkán lakik s Komáromból egy ugyanazon kézre valló leveleket kap. A palánkai csendőség éber szemmel kísérte Rosenbergné összeköttetéseit és gyauuja alaposnak bizonyult. A napokban is kapott Rosenbergné levelet Komáromból, mit a csendőség megtudván, az asszonyhoz ment és elkérte tőle a levelet. Ekkor kisült, hogy Rosenberg egy komáromi rokona útján levelez néjével s az elfogott levélben panaszkodik, hogy nincs útleve s pénzt is kér, hogy Amerikába mehessen, egyuttal pedig megírta lakásának pontos címét, hová a pénzküldeményt várta. A csendőség jelentése alapján Rehak Ferencz vizsgálóbíró e hó 13-án este távirati megkeresést intézett a nürnbergi rendőséghez, mely már másnap táviratilag közölte Rosenbergné elfogatását, kinek kiszolgáltatása iránt a szükséges lépések is nyomban megtétek.

(Talált hulla.) Ó Becsén titokzatos eset nyomára vezetett a véletlen. Szerdán reggel a r. kath. temetőben sétáló Vibirány főszolgabírónak feltűnt, hogy az egyik sírnál sertések túrtak és rágtak valamit. Közlebb érve meglepedve látta, hogy egy kised hullája ez. Figyelmeztette a temetőcsószát, a ki rögtön jelentést tett a szolgabíróságnál. A kis hullát még az nap bonczolták és megállapították az orvosok, hogy a kis fiú élve született s körülbelül 3 hónapja lehet elásva. Erre ugy a csendőség, miut a rendőség megindította a nyomozást, de mindeztideig még nem sikerült a bűnös anyát kipuhatolni, a ki bizonyára a szegyen elől akart menekülni, a mikor oly lelketlenségre vetemedett, hogy saját gyermekét elföldelje.

(50000 akácza.) Dr. Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter az elmúlt héten Ó Becsét 50000 drb. akáczfával ajándékozta meg az ajándékot a királyhalmi állami telepéről kapták.

(Rendeletet) adott ki a földmívelésügyi miniszter, melyben szigoruan meghagyja, hogy a vértettűt, — mely különösen az almafákat szokta meglepni, — a legnagyobb kitartással kell pusztítani.

(Leégett kincstári erdő) Szántova község határában levő kincstári erdő f. hó 5. én kiégett és nagy része leégett. A tűz tovatérjedésének megakadályozása céljából, Szántova és Bérégh község lakossága nagy számban segédkezett. A tűz Kovács György szántovai lakos gondatlansága folytán keletkezett. A kár körülbelül 6000 frt.

(Jön a rendőr.) Gyermekeknek a korcsmába való járás már több ízben szigoruan megtiltatott. Ezen tilalom daczára néhány gyermek ellátogatott Déronya községben G. S. ur kocsmájába. A korcsmárosné többször küldte a gyermekeket haza, de hasztalan volt, nem engedelmesskedtek. Játzás közben a gyermekek közül egy elkiáltotta magát: „Fussunk, jön a rendőr“. Egy pill nat alatt szerte futottak, csak egy tizenhárom éves kis lány maradt helyén, de nem állva, hanem holtan a földre rogyva. A „Jön a rendőr“ kiáltásra annyira megijedt, hogy szívszélhűtés érte és rögtön meghalt.

(A pálinkamérés korlátozása.) Az állami italmérés jövedékről törvényjavaslatot terjesztett a képviselőház elé Lukács László pénzügyminiszter. E törvényjavaslat célja az indokolas szerint az italmérés engedélyek és illetékek kérdésének törvényhozási uton való új bb szabályozása. Az engedélyezés föltételeit a javaslat a mai gyakorlattal szemben lényegesen szigorítja. Új kategóriát állít föl a javaslat a korlátolt kímérés neve alatt. A szeszből készült közönséges pálinkának a kereskedésekben való poharazását és utczára való kímérését tiltja a javaslat. A közönséges szeszből készült pálinka csak a szoros értelemben vett korcsmában és pálinkamérésekben lesz kímérhető s mivel a poharazást és utczára való kímérést gyakorlatban ez ital helyett rendszerint csak jobb fajta és drágább természetes pálinkák lesznek kaphatók, ez intézkedéstől azt várja, hogy a közönséges szeszből készült pálinka forgalmának korlátozása mellett az iszákosság csökkenni fog.

(Az ügyvédi talár.) A budapesti ügyvédi kamara ügyésze mozgalmat indított az ügyvédi talár és a barett kötelező viselése tárgyában. E tervet az ügyvédek élénk rokonszenvvel fogadták, s így valószínű, hogy a mozgalom eredményre vezet. Az ügyvédek minden más faktor hozzájárulása nélkül valószínű, hogy a reformot, a mi az ügyvédi tekintély emelésére nagyon is alkalmas; amit már évek óta terveznek, de eddig komoly alakban nem képezte diszkussió tárgyát. A kamara ügyésze terve az ügyvédi kamarában s az ügyvédi körben lelkes visszhangra talált.

(Megégett kis fiu.) Zelics Jakab szabadtéri kocsisnak hasonnevű fiacskája súlyosan megsebesült. A gyermek anyja a lámpába petróleumot akart önteni, amikor az hirtelen felrobbant és az ott játszadozó fiacskának nyakát és mellét súlyosan megégette. Az anya látva kilódó gyermekét, felkapta a mellette álló vizeskantát és tartalmát rá akarta önteni, de oly szerencsétlenül, hogy a segély helyett bevverte a gyermek fejét.

(Jegyző választás.) Plávna községben jegyzővé egyhangulag Kugler Béla járeki segédjegyző választott meg.

(Hol születik a legkevesebb gyermek?) A központi statisztikai hivatal lapja legutolsó számában kimutatta, hogy a január havi születések számát illetőleg Kassa áll az országban az első helyen és Zombor az utolsón.

(A ragadós állati betegségek állása) Bács-Bodrogh vármegyében a legutóbbi kimutatás szerint a következő. Veszettség: Ó-Becse 1 udvar, Ó-Kanizsa 3 udvar, Ó Kér 1 udvar, összesen 3 község, 3 u. Takonykór és bőrtér: Ada 1 udvar, Káty 1 udvar, összesen 2 község, 2 u. Ragadós száj- és körömfájás: Bács Vaskút 2 udvar. Rühkór: Csataalja 4 udvar, Dautova 25 u., Gara 1 u., Gardinoveze 1 u., összesen 4 község, 31 u. Sertésvész: B. Monostorszeg 1 udvar, Káty 1 udvar, N. Palánka 1 udvar, Ó Palánka 1 udvar, Temerin 4 udvar, Veprovác 1 udvar, Zenta 1 udvar, összesen 7 község.

(Megégett leány.) Borzasztó szerencsétlenség tartja izgatottságban Kis-Hegyes községét. Folyó hó 17-én éjjel 11 órakor Limbek Pál aljegyző cselédje égő ruhákkal rohant segélyért kiabálva a szobába. Varga András kis-hegyesi lakós leánya volt a szerencsétlen, aki nem tudni mi módon meggyuladt. Limbek rögtön vízzel öntötte le, de akkorra már oly súlyos égési sebeket szenvedett, hogy aligha marad életben. Most eszméletlen kívül fekszik.

(Fültkő hatás.) Az újabb kor vívmányai között nem utolsó helyet foglalnak el az arcz szepítésére szolgáló cikkek. De az a haladás, a melyet ezen a téren a már világszerte elterjedt Dr. Spitzer-féle Mária arczkenőccsel lehetett elérni, egyszerűen bámulatos. E szert Govorkovich János gyógyszerész gyártja Eszéken és csodálatos módon már egy tégely használatával eltünteti a női arczról a májfoltokat és a szeplőket. Tetőzi a hatást a Diana Hölgypor és különösen a Dr. Spitzer-féle Mária szappan használatával. Bővebbet lapunk hirdetésében.

Irodalom.

(Az Ország-Világ képes regénye.) Kaptuk a következő sorokat. Az Ország-Világ szerkesztője, hogy meghálálja olvasóközönségének ragaszkodását az áprilisi negyedévről, tehát husvétől kezdve regénymellékletét, melyben tudvalevőleg hazai és külföldi szerzők legkitűnőbb munkáit adja közzé, a jövőben illusztrálva jeleníti meg. Aki tehát az Ország-Világ állandó előfizetője, az esztendőnként több pompásan illusztrált regényt kap ajándékba, a melyek diszével szolgálhatnak minden szalonnak. Mi magunk részéről hozzátehetjük, hogy az Ország-Világ a legkitűnőbb szerkesztett képes magyar hetilap, a mely hétről hétre szóban és képekben ismerteti az aktuális eseményeket és szépirodalmi dolgokat közöl a magyar irodalom majd összes jelesitől. E mellett még karácsonyra irodalmi becsü almanachot ad ajándékba olvasóinak. Az első képes regény-melléklet az Ország-Világ husvétii számában indul meg, a

ki most 2 frttal negyedévre előfizet, az áprilisiig ingyen kapja ezt a szép ujságot. Az Ország-Világ kiadóhivatala Hold-utca 7. sz. a. van, hol mutatványszámmal kívánatra ingyen szolgál.

A „Kneipp Ujság” második száma még az első számnál is dúsabb és érdekesebb tartalommal jelent meg és pedig ezúttal már képekkel illusztrálva. Az idegesség, ideggyengeség és az álmatlanság gyógyításáról szóló cikkek megérdemlik, hogy azokat mindenki elolvassa. Az Országos Magyar Kneipp-Egyesület kiváló szolgálatot tett a közegészségügynek azáltal, hogy ezt a kitűnően szerkesztett lapot megindította. A közönség pedig jól teszi, ha azt járattja, mert abból igen sok hasznos dolgot tanulhat. Előfizetési ára negyedévre 1 forint. Megrendelhető a „Kneipp Ujság” Budapesten, X. Füzér-utca 19. szám alatt.

„A KERT” f. é. márczius hó 15-én megjelent 6. számának tartalma: Konyhakertészet: Gillemot Vilmos: A márcziusi hidegek következményei. Jekkel János: A czukordinnye termesztése a szabadban. Mauthner Ödön: A császárkorona (Keiserkrone) kori burgonya. R: A fekete retek termesztése. Gyümölcsészet. Liebbald Béni: Faültetés tavasszal. D. H.: A „Louis Gauthier” földieper. Diszkertészet. Ilsemann Keresztély: Örökzöld fák és cserjék. Triska Sándor: A Gloxiának tenyésztéséről. Cséser Gyula: A Nertera depressza tenyésztése. Bokor István: A draczenák egyszerű szaporítása. Lugas. A szőlők fekvésének és talajának megválasztása. Mathiasz József: A szőlő váltó metszése. Gép- és eszköztár: Vitályos: Bab és borsó osztályozása. Méhészet. Wagner János: Pár szó a méhek speculatif etetéséről. Tárca. Zaymus Romuald: A tök és a esoda-tök. Faiskola. Veng: Az orgona (Syringa) hajtatása gyökér nélkül. Hírek. Apró szakcímek. A pálmák magból való felnevelése. A Satsuma japáni szilváról. — Poinciana Gillesi. — Az angol pelargonikák telettése. — A Verbena venosa. — A vasgálicz mint csigapusztító szer. — Zeller termelés. — Vége a télnek. — Virágfürdő. — A Cobaea macrostemma. — Pusztuló kertek. — A levéltetvek. Szerkesztői üzenetek. Vásárcsarnok. Színes műmelléklet. Rhododendron. Fametszetek. Óriás Turkesztán. Chicagói piaci Cantaloup. Császárkorona burgonya. Gloxiának üvegházban. Bab és borsó-osztályozó. Poinciana Gillesi. Cobaea macrostemma.

(A művészeti oktatás az iskolában.) A százkezü Wlassics miniszter volt, aki körülbelül egy esztendővel ezelőtt reformokkal lépett fel a középiskolai tanítás terén. A holt anyag mellé odafigyelt az örökké eleven művészetet, a ridig betűkhöz a magasabb igazságtól áradó, megkötött életet, a művészet életét amint kőben, vésznon ránk marad, s még tovább a jövőre. Alig lehet eléggé megszívlelni e böles rendelkezés fontosságát. A miniszter nagyot eszelepszik: szemet nevel, látni tanít és érezni.

Eddig csak az író művész volt a közönség közkincese — nagyjában véve igaz ez — Hellas bukása óta máig. Csak a renaissance egy időre kivétel, de az is csak a főurak számára. A betű művészetén kívül a többi el volt zárva a „mindenki” előtt. Ezt a nagy elzárt világot nyitja most meg a miniszter, fájdalom, nem nekünk, felnőtteknek, mert a művészet élvezetére soká kell nevelődni, csak a jövőnek. De ez is nagy dolog. Életünk napról napra sivárabb lesz, mindig több és sürgősebb tennivaló vár ránk, kivált miránk magyarokra, a kik 1000 esztendeig csak a szántóföldjeink határait méregettük, azt is jó görbère, most eljön ime a Hellas óta lappangó művészet, hogy újra mindünkkel legyen, igazabban, mint a renaissanceban, most a szegényeké is. Előjön, ragyogó pompában, mint egy tűndérátom, hogy megszépítse életünket. Mikor napról napra dolgoznunk kell, jön, hogy pihenni, élvezni tanítson; mikor a tudományban esalódunk, érezni segítsen.

Nemcsak a nagy művészet teszi azt, még inkább a kicsiny, mely házainkba fér s ott meglapul. A könyvillusztrációk.

A miniszter igen jól tudja azt, hogy tudja, megmutatta akkor, mikor a Nagy Képes Világtörténetet az összes iskoláknak megszerzésére ajánlotta. Segédkönyv ez az ő terveiben; sőt több is. Ez oktatva szerez gyönyört s nem is csak a kicsinyeknek, hanem nekünk is, önző nagyoknak. Pényes reprodukciókban a világ egész művészetének történetét adja, szövegben s pompás képekben egyszerre. Olcsó is, részletfizetésre is meg lehet szerezni, sőt füzetekben is. (Minden héten egy füzet, a 30 kr.)

A nagyjelentőségű vállalkozás nem tévesztheti el célját, mert felismerte az idő szükségletét s ahhoz alkalmazkodott. A munka jelentőségét pedig felismerte a miniszter, s megtette érte, a mit tehet. De a fő tennivaló e téren a közönségé.

Közgazdaság.

Vetőmagvak. (Mauthner Ödön tudósítása.)

A lefolyt hét forgalma rendkívül élénk volt, az árak azonban nem ingadoztak. A készleteknek lényeges kevesbülése már tisztán megfigyelhető.

Vöröshere folytatólag is nagyon kápos vala. A belföldi szükségletnek igényei még mind kielégíthetők. A külföld a jobb árúknak hiányát jelenti már és az árak emelkedését jelenti ismét.

Az amerikai lóhere behozatala ismét jelentékeny.

Luczerna. Az ebbeli üzlet idejekorán bontakozott ki. A készletek fogynak és a megbízható áruval leendő pótlás már nehézzé válik. E pillanatban még minden minőségben fedezhetik a gazdák szükségletüket. Gyakorta ajánlanak olcsó árut is, de a szilárd üzleti helyzet közepett hanyatló árak melletti kínálat nagyon is világosan viseli ama törekvés bélyegét, hogy egészen alantós, részben el sem adható minőségű árúknak valahogy vásár teremtsék.

Takarmanyrépa. A forgalom tetemes volt, még mindig keresnek ugyan vevőket a megbízhatlan eredetű magnak is még pedig olcsó ár mellett, az ilyen törekvések azonban oly annyira meghiusulnak a gazdák óvatossága következtében.

Baltaczim forgalma nagy volt. A mi csak a piacra érkezik, az mind könnyen elkel.

Réti komocsint keresik, ára valamivel emelkedett.

Jegyzések nyersáruért 100 kilonkint Budapesten:

Vöröshere tavalyi	48.—50.— frt.
Vöröshere idei	54.—58.— ”
Luczerna, francia	70.—80.— ”
Luczerna, magyar	56.—62.— ”
Luczerna, olasz	58.—62.— ”
Baltaczim	14.—15.— ”
Muhar	5.50/6.50 ”

Kiadó laptulajdonos:
dr. Nemes Sándor.

Idegenek névjegyzéke.

Grand Hôtel Mayer:

Overhoff Mária magánzóné Bécs.
Overhoff Károlyné magánzóné Bécs.
Spitzer Ede gyáros Beocsin.
Tóth Katalin magánzóné Szeged.
Peris Mária magánzóné Belgrad.
Künstler Mór ügynök Szeged.
Feldman Vilmos magánzó Szeged.
Máties Mihály magánzó ”
Iles Vlastko magánzó ”
Markovits Pál magánzó ”
Pils Brunó comikus Elbersfeld.
Grimm Armin mérnök Kovil.
Brankovits Péter bérlő Karánsobes.
Ujfalusi Mihály lelkész Kuczura.
Ehrenfeld Adolf magánzó Budapest.
Kasza Gyözóné magánzó Csurug.
Östereicher Zsigáné magánzó Csurug.
Czákó Lajos építész Budapest.
Schvartz József igazgató Vinkoveze.
Grosman Lajos vállalkozó Budapest.
Lichtfus Károly lelkész Detta.
Blumenstok Mihály magánzó Panosova.
Gotz Mátyás kereskedő Bécs.
Kletinczki Mór kereskedő Bécs.
Hanuschka Hugó kereskedő Bécs.
Eisenfeld József kereskedő ”
Strumpf Lipót kereskedő ”
Finger Lajos kereskedő Budapest.
Grünbaum Miksa kereskedő Bécs.
Fuchs Sándor kereskedő Budapest.
Rottfeld Mór kereskedő ”
Steinghofer Adolf kereskedő Budapest.
Steiner Márton kereskedő ”
Stern Berthold kereskedő Prosnitz. ”
Fried Mór kereskedő Budapest.
Brückner Mihály kereskedő Budapest.
Kollert Zsiga kereskedő Budapest.
Novák József kereskedő Hajda.
Friedman Adolf kereskedő Bécs.
Koranek Samu kereskedő ”
Tornya Arnold kereskedő Budapest.
Östereicher Róbert kereskedő Bécs.
Samson Károly kereskedő ”
Rozenthal Rezső kereskedő Budapest.
Keményi Samu kereskedő ”
Polacssek Károly kereskedő Fiume.
Salzer Vilmos kereskedő Bécs.
Tsuk Adolf kereskedő ”
Bernauer Samu kereskedő ”
Baker Alfréd kereskedő London.
Mitter János kereskedő Bécs.
Königstein Dávid kereskedő Bécs.
Stenzel József kereskedő ”
Fuchs Berthold kereskedő ”

Karácsonyi János utazó Kolozsvár.
Schlosser József utazó Beocsin.
Tuchman Armin utazó Budapest.
Weicherz József utazó Versocz.
Sugár Béla utazó Budapest.

Erzsébet szálloda.

Gruber Ferencz — Budapest.
Práger József maganzó Bécs.
Ivanits Milan jegyző Szt.-Tamás.
Novákovits Milan ügyvéd Zimony.
Dobrovits János előjáró
Fisch Béla mérnök Budapest.
Barkony Károly ügyvéd Sümeg.
Gutvein Lajos jegyző Torzsa.
Pitta Lipót gyáros Rimaszombat.
Manojlovits Milan birtokos Zombor.
Ruchvald Sándor kereskedő Budapest.
Pohl János kereskedő
Marikovski József kereskedő
Girka Mór kereskedő Pancsova.
Altman Mór kereskedő Budapest.
Szontpéteri István kereskedő Budapest.
Fleischman József kereskedő Bécs.
Rosen Jakab kereskedő Budapest.
Kohn Herman kereskedő
Steinborger Károly kereskedő Bécs.
Demeter György kereskedő Flumo.
Zuber Károly kereskedő Pozsony.
Klein Lipót kereskedő Budapest.
Straub József kereskedő Sehenzenau.
Fischl Henrik kereskedő Bécs.
Köller Rezső kereskedő Bécs.
Fodor Mór kereskedő Pécs.
Schulz Simon kereskedő Pancsova.
Hecks Manó kereskedő Budapest.
Klopstok Samu kereskedő Baja.
Dragits Tivadar kereskedő Pancsova.
Sílber János kereskedő Budapest.
Grenzer Henrik kereskedő Bécs.

Központi szálloda.

Karvály Pál főhadnagy Szeged.
Hir Károly felügyelő Szeged.
Mihajlovits Sándor hivatalnok.
Kretics Váza birtokos Gabos
Horn Károly esztorgályos Vukovár.
Atolt Béla mérnök Arad.
Bayer Ferencz utazó Budapest.
Fried Bernát utazó Budapest.

Fábry szálloda.

Letovszki Félix hivatalnok Zágráb.
Josifovits Váza szerkesztő Bécs.
Iklódy Ágoston ezredes Palánka.
Gruner János végrehajtó Kis-Görög.
Beck Antal maganzó Kis-Görög.
Neranesits Mladen könyvelő Beecs.
Szapár Ferencz hivatalnok Zágráb.
Szerafin Ágoston kereskedő Bécs.
Löv Károly kereskedő Bécs.
Nedelkovits György kereskedő Kubin.
Kashinovits Péter kereskedő Budapest.
Mítrován Sima kereskedő Versocz.
Damenman Adolf kereskedő Bécs.
Prihoda Vilmos kereskedő
Damenman Antal kereskedő
Sztójakovits Milan kereskedő Palánka.
Csoknay Lajos kereskedő Budapest.

Fehér hajó (Rakios) szálloda.

Zupanszki Milivoj hivatalnok Zágráb.
Grünfeld Adolf bádogos Kulpin.
Jefromovits Zsarkó kereskedő Pancsova.

Teve szálloda.

Gross Illés lakatos Földvár.
Resznits András asztalos Arad.
Csevényi Mihály iparos Zombor.
Dibisch Antal iparos Zombor.
Hivesfeld Henrik Zombor.
Walji Ignác hivatalnok Kovil.
Fürt Mór kereskedő Bók.

Első cs. és kir. szab. Duna-Gőzhajózási-Társaság.

**A SZEMÉLYSZÁLLÍTÓ HAJÓK
TAVASZI MENETRENDJE.**

Ujvidékről—Budapestre:

Hétfőn, csütörtökön és szombaton d. e. 11 óra
20 perczkor.

Ujvidékről Zimony, Belgrád és Orsovára:

Szerdán, pénteken és vasárnapon este 6 óra 40
perczkor.

Ujvidékről Zalánkemény, Títelre:

Szerdán, pénteken és vasárnapon este 6 óra 40
perczkor.

Érvényes az 1899. évi hajózási megnyitástól a
további intézkedésig.

UJVIDÉK, 1899. február havában.

Az ügynökség.

VASUTI MENETREND.

1898. október hó 1-jétől.

		Személy vonat		Vegyes vonat		Gyó s vonat	
		ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.	ó. p.
Budapest	ind.	10 20	7 35			2 40	
Szabadka	érk.	4 09	1 —			5 57	
"	ind.	5 40	1 46	4 —		6 09	
Hegyes- Feketehegy	érk.	6 57	2 57	6 02		6 57	
"	ind.	7 02	2 58	6 07		6 58	
Verbász	érk.	7 17	3 13	6 30		7 10	
"	ind.	7 22	3 18			7 11	
Ujvidék	érk.	8 29	4 14			7 56	
"	ind.	8 36	4 21			8 03	
Zimony	érk.	10 51	6 32			9 35	
"	ind.	11 12	6 55			9 50	
Belgrád	érk.	11 22	7 05			10 —	
Belgrád	ind.	4 15	8 05			5 31	
Zimony	érk.	4 26	8 16			5 40	
"	ind.	4 56	8 50			6 11	
Ujvidék	érk.	7 42	11 07			7 43	
"	ind.	8 02	11 14			7 50	
Verbász	érk.	9 07	12 10			8 32	
"	ind.	9 12	12 13	5 12		8 33	
Hegyes- Feketehegy	érk.	9 30	12 30	5 37		8 45	
"	ind.	9 33	12 31	5 42		8 46	
Szabadka	érk.	10 53	1 45	7 47		9 34	
"	ind.	11 26	2 20			9 46	
Budapest	érk.	7 05	7 35			1 05	
Hegyes-Feketehegy	—	—	ind. 8 ³¹	d. e. —	7 ³⁰	este	
Kula	érk. 9 ¹	7 ⁵⁰	9 ¹²	—	8 ⁰⁴	"	
Torzsa	" 9 ¹¹	8 ²⁷	9 ¹²	—	8 ²⁵	"	
Palánka	" 11 ¹⁸ d.e.	9 ⁴⁴	este	—	—		
Palánka	érk	—	ind. 5 ⁰⁸	raggel —	3 ²⁷	d. u.	
Torzsa	" 6 ⁴⁰	5 ¹⁵	6 ¹⁷	—	5 ¹⁸	"	
Kula	" 7 ¹²	5 ⁴⁷	7 ¹⁷	—	6 ⁰²	"	
Hegyes-Feketehegy	" 7 ⁵¹ d.e.	6 ⁴²	est.	—	—		

A dupla fekete vonalak éjjeli időt jeleznek.

Nyilt-tér.*

Köszönet nyilvánítás.

A „Nemzeti Baleset Biztosító Részvény-Társaságnál” 5110. sz. kötvénnyel biztosítva lévén, folyó évi január hó 1-én azon súlyos baleset ért engem az indiai állomáson, hogy
* Az ezen rovat alatt közlöttekért nem vállal felelősséget a szerkesztőség.

egy herobogó vonat elgázolt és mindkét lábamat levágta.

A **Nemzeti Baleset Biztosító Részvény-Társaság** ezen teljes munkaképtelenségemet ma a kötvényszerű **2000** azaz **kettő ezer korona** összeggel kártalanított, miert kellemes kötelességemnek ismerem ezen tökéletesen szabályos eljárásért elismerésemet és köszönetemet ezennel kifejezni, oly megjegyzéssel, hogy nem mulasztandó el a „**Nemzeti Baleset Biztosító Részvény-Társaságot**” mint kiváló emberbaráti intézményt kartársaimnak a legmelegebben ajánlani.

INDIÁN, 1899. márczius 20 án.

Mint tanu:
Skuteczky Emil s. k. Deák Sándor s. k.
állomási főnök. máv. rakfel igyázó.
Gärtner Ferencz s. k.
állomási máházó.

Párizsi születésű

francia tanítónő április 5 én Ujvidéken telep-
szik le s az előkelő családokban francia
órákat szándékozik adni, és pedig egy **uj,
kellemes módszer** szerint, amely ugy gyer-
mekek, mint felnőtteknek lehetővé teszi, hogy
egy év leforgása alatt a francia nyelvet
tökéletesen megtanulják.

Egyszersmint az illet. hölgy egy úri csalá-
dban teljes ellátást s lakást keres; annak
fejében francia órákat ad s otthon tölt el
egynehány conservatio-órát.

**Bővebb felvilágosítást ad április 1-ig kiadó-
hivatalunk.**

CASCARIDIN

RADITZ,

legjobb szer **székrekedés, gyomor- és májba,
étvágytalanság, sárgaság, aranyer, elhízás, vér-
tövelés és fejtájs** ellen kitűnő **vertisztító.**

Orvosi tekintélyek által kipróbálva és ajánlva.

1/2 doboz 60 kr., egész doboz 1 frt 10.

Az összeg előzetes beküldés esetén bér-
mentve.

MIRTUS-CREME

törv. védve
zsirtalan és artalmatlan **inonitő és szeplő**

KÉZ- és ARC-CRÉME.

Nappal is használható!

Eltávolít minden **hőrhébat, ugym szeplőt, máj-
foltot, bőrtkát, bőrhámlesi, pattanást stb.** —
1 tégely ára 1 frt. — hozzá

PULCHERADINPOUDRE

1 doboz 50 kr., (fehér, róza vagy erme.)

PULCHERADINSZAPPAN

bőrfinomító, remek illatu, nagyon tartós.
1 drb. 40 kr., 3 drb 1 frt 10 kr.

MIRTUS-FEHÉRÍTŐ

vörös kezek, barna kezek, vörösödött arez,
orr ellen az egyetlen gyógyszer. 1 üveg 2 frt.

SZÁMTALAN ELISMERŐ LEVÉL!

Készíti és szétküldi:

RADITZ ROBERT gyógszer-tára **BUDAPEST,**

VIII. József-körút 64.

TERRAKOTTA és MŰKÖGYÁR.

Alapított 1873.

VÖGERL IGNÁCZ-féle szobrászati műterem

BUDAPEST, VIII. ker., Óriás-utca 38., saját ház.

Készít külső és belső díszítéseket saját találmányu szabadalmazott
műköből, kőből, gypsből, cementből, minden stilben.

Legmesszebb
menőjótállás.

9-10

SZABADALMAZVA A LEGTÖBB KULTURÁLLAMOKBAN.

Izléses
kivitel

Mindenütt dicserik a híres
MACHLEID-féle
kecskeméti
arckenőcsöt,

mely rövid használat után minden szeplőt, májfoltot, himlőhelyet, pörsekeneket és egyéb kellemetlen kiütéseket biztosan elmulaszt. Az arca szép, fiatal, kellemes, de szünt nyer tőle, a napbarnítástól megóvja. Kitűnő hatása már néhány nap múlva észlelhető, egyszeri próba is elegendő, hogy ezt bárki örökre megkedvelje. Hatása a kecskeméti növényzappannal oly meglepő és elismert, melyet e téren szepítő-szer még el nem ért és fölül nem mult. Egyik jó tulajdonsága, hogy ártalmas utóhatása sohasem lesz. Egy tégely ára használati utasítással 50 kr.
Kapható:

Hajnal-szesz.

Biztosan meggyógyít minden tájfalmat, így köszvény, reuma, osontfájdalmak, fejfájás, migrén, fogfájás, fül-fájás és hátfájás ellen a legbiztosabban ható gyógyszer. Még alig volt eszt reá, hogy számos, sikertelenül használt szer után a hajnal-szesznek enyhítő hatása ne lett volna. Sok ezer elnyomorodott beteg köszöni már ezen szernek teljes gyógyulását. Egy üveg ára használati utasítással 50 kr.
Kapható:

Farka Ignác

„Mátyás király” című gyógyszerárában Kecskeméten és minden nagyobb vidéki gyógyszerárakban.
Főraktár Török József gyógyszerár Budapest.

BÁMULATOS SZÉPSÉGET

lehet elérni a dr. Spitzer-féle Mária kenőccsel, amely már egy tégely használatánál elhalványítja a szeplő- és állandó májfoltokat, használata pedig teljesen eltávolítja. A „Diana-Poudert” és „Mária szappan”-nal használva pedig megóvja az arcz bársonyos külsejét a késő öregségig.

Kapható: **GOVORKOVICH JÁNOS** Mária gyógyszerárában Eszék, felsőváros eredeti csomagokban. Raktár **Török József** gyógyszeráránál Budapesten és minden nagyobb gyógyszerárban. Egy tégely 35 kr. Postán legkevesebb három tégelyvel küldök utánvétellel. Bővebb felvilágosítással ingyen és bérmentve.
3-18

SZENES EDE szállodája a „Magyar királyhoz”
BUDAPEST, Dorottya-utca 2. sz.

Gizella-tér sarok.

Elsőrendű szálloda, 1897. november óta birtokomban van s személyes vezetésem alatt áll, a szálloda, mely az ujkor minden igényeinek megfelelően teljesen újonnan s kényelmesen be van rendezve

csakis magas és világos szobákkal, sok kényelmes és előkelő családi appartmenttal, társalgó és írótermekkel bir és mindenütt villamos világítással van ellátva, figyelmes szolgálat mellett olcsó árak. Szobák 1 frttól feljebb

kitűnő konyha, pilseni- és Dréher-féle sör, kényelmességénél fogva, hosszabb tartózkodásra igen ajánlható.

kiváló tisztelettel

SZENES EDE
tulajdonos.

7-10

Nagy Képes Világtörténet

Képes diszmnü a művelt közönség számára.

ALDÁSSY ANTAL, BOROVSKY SAMU, FOGARASSY ALBERT, GERŐS JÓZSEF, GOLDBEHER IGNÁCZ, GYOMLAY GYULA, MIKA SÁNDOR

közösen ütköztetésével szerkeszté

MARCZALI HENRIK

Mintegy 2500 szöveggéppel, 500 műmelléklettel, 60 színes mülappal 50 történeti térképpel, 8500 szöveggel.

A Nagy Képes Világtörténet célja.

Jelen munkával az első nagy világtörténeti mű jelenik meg magyar nyelven. Tervében, czéljában, eszkézeiben, alakjában és terjedelmében egyaránt nagy és jelentős ez a vállalkozás.

A magyar tudomány nyújtja a magyar közönségnek az élet könyvét, a világtörténetet. Nemzeti művelődésünkre nézve fontos mozzanat ez.

Egy régi hiány pótlása, egy régi szükség kielégítése, egy régi köteletség teljesítése.

A Nagy Képes Világtörténet illusztrációi.

A Nagy Képes Világtörténet összes illusztrációi kizárólag egykoru vagy korhű ábrázolatok lesznek. Képes mellékletei, történeti térképei, a szöveg közé nyomott rajzokkal és írásmásolatokkal a Világtörténet egy olyan kicsinyített történelmi muzeumot nyújtanak az előfizetőnek, a műöt a maga valójában lehetetlen beszerezni. Ezek a nagy europai muzeumokból, családi és nyilvános könyvtárakból és levéltárakból, építészeti műemkekéről egybegyűjtött s a legnagyobb műszaki tökéletességgel reprodukált illusztrációk rendkívül emelik a mű becsét, az egésznek művészi értéket adnak.

Ez a tizenkét kötet a legfontosabb magyar könyvek közé tartozik.

Ez a tizenkét hatalmas könyv arra való, hogy nemzetünk minden műveltjének tanítója barátja, tanácsadója, mind n uri háznak ékessége legyen.

A mű kiadására egyesült két könyvkiadó intézet bizalommal ajánlja, tehát nagy, magyar vállalatát a nagy magyar közönségnek.

Franklin Társulat

magyar irodalmi intézet és könyvnyomda

Révai Testvérek

irodalmi intézet részvénytársaság.

Megjelenik tizenkét kötetben

famentes, tehát soha meg nem sárguló papíron.

Egy-egy kötet ára rendkívül díszes félbőr-kötésben, bőrháttal és vászontáblával

8 frt.

Minden négy hóban egy-egy kötet jelenik meg.

Megjelenik füzetes kiadásban is

240 füzetben.

Több füzet semmikép sem lesz.

Hetenkint egy füzet fog közrebocsátatni.

Egy-egy füzet ára **30 kr.**

A füzetes kiadáshoz díszes leköltési táblák szállítanak.

A Nagy Képes Világtörténet megszerezhető:

a) Füzetes kiadásban hetenkint 30 kros füzetekben minden rendes hazai könyvtárunknál.

b) Kötetes kiadásban 12 kötetben, 8 frtjával

a) kötetenkint utánvétellel bérmentve,
b) havi 1 frt 50 kros részletfizetésre.

*

A rendelések a helyi könyvkereskedéshez vagy a följírt kiadókhöz intézendők.

*

Tájékoztató képes prospektust

vagy **mutatványfüzetet**

ingyen és bérmentve

küld a mű kiadóhivatala

Budapest, VIII., Üllői-ut 18. szám.

Előfizető gyűjtők sziveskedjenek a kiadóhivatalhoz fordulni.

FELHIVÁS

az összes

Gyomor és alhasi bántalmakban szenvedőkhöz:

Máj
Vese
Hólyag
Aranyér

!!! Hatásában páratlan !!!

PAULA-VIZ

A jelenkor szenzációs gyógyvize.

Magyarádi „PAULA” gyógyforrás részvénytársaság

BUDAPEST, VII., Erzsébet-körut 58.

FŐRARTÁR:

Friedmann és Guttmann

nagykereskedésében

UJVIDÉKEN.

Köszönetnyilvánítás.

Ő Fensége Salvator Lipót főhercz. udvarmesteri hivatala.

Általános Asbestáru-gyár.

Ő császári és királyi Fensége Salvator Lipót Főherczeg rendkívül meg van elégedve az asbesttalpplal bélelt czipőkkel. Ő Fensége hosszabb gyalog kiránduláson használta e czipőket és érezte, hogy lábai nem fáradtak úgy el, mint más közönséges czipőknél. Küldök egy pár vadász-czipőt, hogy annak a mintájára készítsenek másikat asbesttalpbéléssel, ugyanannál a czipésznél aztán küldjék ide.

Hiszük, hogy e vadász-czipők ép oly jók lesznek és ép oly megfelelők, a mint megfelelők voltak a szalonzipők.

Zágráb, 1898. július hó 8-án.

KRAHL, huszárkapitány.

Magyarország volt miniszterelnöke, a közigazgatási bíróság elnöke, a következőket írja:

Tisztelt Doktor ur!

Az asbestbetéti czipők kitűnőeknek bizonyultak, szilárdan és puhán járok; megszűnt minden lábfájsom, úgy hogy — azt hiszem — lábbajom semmi további orvoslást nem igényel.

Szíves tanácsát köszöni

Dánoson, 1897. évi szeptember 17-én.

tisztelő híve
WEWERLE SÁNDOR.

Nincs többé lábfájás!

Övünk lábainkat hidegtől, nedvességtől és meghűléstől. Sem tyúkszem, sem izzadós láb, sem bőrkeményedés, sem lábdaganat, sem lábégés.

Rövid idei viselés után megkönnyebbül a járása annak, ki czipőjét dr. Högyes-féle, az egész világon szabadalmazott asbesttalpbéléssel látja el.

Kettősvastagságu 1 frt 20 kr., egyszerű 60 kr., homoktalp 40 kr., gyermekeknek fele.

Az asbesttalpbélés kitűnőségét legjobban bizonyítja, hogy a os. és kir. közös hadseregnek és a m. kir. honvédségnek eddig 22,500 pár szállított. Szétküldés csakis utánvétellel, vagy a pénz előleges beküldése mellett. Felvilágosítások, prospectusok és köszönetnyilvánítások ingyen.

Viszonteladónak megfelelő árendedmény.

ÁLTALÁNOS ASBESTÁRU-GYÁR BETÉTI TÁRSASÁG

Budapest, VI. Szív-utoza 18.

1899. Tavaszi és nyári idény. 1899.

Van szerencsénk nagyrabecsült vevőinknek tudomására hozni, hogy

NŐI CONFECTIÓ UJDONSÁGAINK

ugymint kabát, különlegesség minden színárnyalatban, csinos gallérok, könnyed ajour, csipke-gallér, ujdonság Backfisch-kabátokban, különlegességek leányka köpenyben, továbbá a legelegánsabb férfi- és gyermekruhák a legnagyobb választékban megérkeztek, melyek megtekintésére mélyen tisztelt vevőinket ezennel tisztelettel meghívjuk.

Kiváló tisztelettel

CONFECTIÓ ÁRUHÁZ WIEGENFELD ÉS SCHREIBER CONFECTIÓ ÁRUHÁZ

UJVIDÉK, Popovits M. testvérek házában.

Hirschenhauser Benő könyvnyomdája Ujvidéken.

WILLIAM

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

i
n
t
s
s
r

m

a
z

m
1

p
k

be
is

j
vi

m
ell

m
d
je
én
k
ki
je
m
ba
uj
az
va
m
m
va
ala
po
és
tot
me
tör
láss
gos

nen
alk
meg
tén
pon
erej
a
halá

ra
mus
oly
poli
sajt
a zs
őrá
kai
fotog
is m
V

párte
tia,
Bánf
I
E
volta
véget
szerv
ország
ország
magá
hogy